

Agrovoeding en omgevingskwaliteit

Welke toekomst voor ons landschap?

Twee landschapsmodellen als discussiebasis
voor een nieuwe landschapsbouw in 't West-Vlaamse hart

Een sterkere omgevingskwaliteit in het hart van West-Vlaanderen is onontbeerlijk. Niet alleen voor een goed imago en een verankering van de dynamische agrovoedingssector, maar ook voor een aantrekkelijke streekidentiteit en woonomgeving.

Om in het West-Vlaamse hart, een echte groentestreek, een sterke ontwikkeling van de agrovoeding te verzoenen met een betere omgevingskwaliteit van het landelijk gebied, stelde de Vlaamse Landmaatschappij, als deelproject van Thought 4 Food (zie achterpagina), twee toekomstbeelden op voor het landschap. Deze visies beogen de regio aantrekkelijker te maken voor zowel bewoners als bedrijven.

Om deze alternatieve visies op te stellen gebruikte de VLM enquêteresultaten (2011), het beleidskader van gemeentelijke, provinciale en Vlaamse overheden (begin 2012), en de lessen die we trokken uit drie testgebieden waarvoor in overleg met de plaatselijke actoren landschapsontwerpen werden opgemaakt (2011-12). Het eindproduct bestaat uit twee plannen waarover er geen akkoord is, maar die inspiratie bieden voor een ontwikkelingsgerichte landschapsbouw op (middel-)lange termijn. Beide landschapsmodellen bieden een gedurfd antwoord op de wensen en noden van landbouwers, bedrijfsleiders en streekbewoners.

Deze brochure wil de discussie over de toekomst van ons landschap aanwakkeren door beide visies uit te leggen op een begrijpelijke manier.

Waarom landschapsvisies opmaken voor het West-Vlaamse hart ?

Het West-Vlaamse hart is een groentestreek bij uitstek. Vaak wordt de streek bestempeld als 'le jardin d' Europe', waar dynamisme gekoppeld aan vakkennis resulteert in een hoge rendabiliteit per ha. De voedingsindustrie van deze regio is zeer belangrijk voor de Vlaamse economie en export. Zo heeft de West-Vlaamse diepvriesgroentesector bijna een derde van de wereldmarkt in handen. De REO-veiling is de tweede grootste groente- en fruitveiling van België en internationaal een belangrijke draaischijf van tuinbouwproducten, ook vanuit serres. Op Vlaams niveau is het Roeselaarse aangeduid als een "macrozone glastuinbouw". De agrovoeding in deze streek is een toonbeeld van grensverleggend ondernemerschap. De sector kent een grote dynamiek en zoekt

voortdurend nieuwe mogelijkheden tot uitbreiding en productiviteitswinsten.

Uit onze enquêtes¹ blijkt dat de streekbewoners dit ondernemerschap van zowel landbouwproductie als voedingsindustrie aanvaarden (figuur 1). Zij erkennen de rol van het landschap als productieruimte. Tegelijkertijd geeft een grote meerderheid aan dat de verspreide industrie in het landelijk gebied, en in minder mate ook de ser-recomplexen, als storend te ervaren (figuur 2). De agrovoeding heeft een grote impact gehad op de omgevingskwaliteit. De grote bedrijfsdynamiek

bleekt dat landschapskwaliteit volgens de streekbewoners ook inhoudt dat bedrijven beter in het landschap passen, dat er minder verrommeling is, dat de verkeersonveiligheid op de landelijke wegen vermindert en dat er dicht bij huis meer en veiliger recreatieve mogelijkheden zijn.

Een belangrijke problematiek in de streek is het waterbeheer. De agrovoedingsindustrie en ook de groententeelt kennen een stijgende vraag naar water. De stad Roeselare is als het ware een badkuip waar alle water uit de omgeving naar toe stroomt, en dit is niet zonder risico's. Alle klimaat-

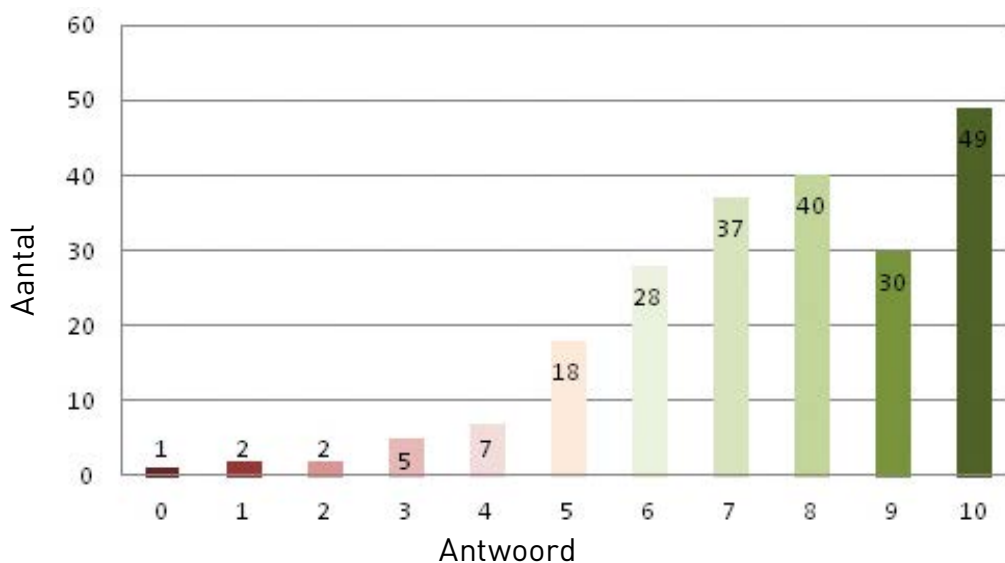
3

zal in de nabije, en ook verdere toekomst opnieuw veel effect hebben op de omgeving. Om de regio leefbaar te houden en om te voldoen aan de wensen en noden van alle gebruikers, is het belangrijk dat de overheid deze dynamiek in goede banen leidt. Daartoe moeten de verschillende overheden over een duidelijke, aanvaardbare en gemeenschappelijke visie beschikken, zodat ze een antwoord klaar hebben op de snelle ontwikkelingen vanuit de agrovoeding en er zelfs proactief mee kunnen omgaan. De visies die de brochure toelicht, geven twee mogelijke benaderingen om de productiviteit van de landbouw op te krikken en te vrijwaren, om een expansieve voedingsindustrie kansen te geven en de landschappelijke impact ervan aanvaardbaar te houden of te maken, én om tegelijkertijd de kwaliteit van het landschap voor de streekbewoners te verbeteren. Uit de enquêtes

voorspellingen wijzen erop dat de waterproblemen nog sterk zullen toenemen: er dreigt zowel periodiek watertekort wegens langere droogtes en hogere temperaturen, als wateroverlast door heviger stortbuien. Om een antwoord te bieden op deze toenemende regio-specifieke waterproblemen, is er nood aan een klimaatbestendiger landschap.

¹ In het kader van het project Thought 4 Food nam de VLM volgende enquêtes af: tijdens Land- en tuinbouwsalon Roeselare (januari 2011, 50-tal), enkele tientallen interviews bij bedrijfsleiders, landbouwers en streekbewoners-sectorvertegenwoordigers (zomer 2011), enquête-fotozoektocht tijdens 't Vijfde Wiel, een fietstocht van de Landelijke Gilden (augustus 2011, 200-tal), enquête via website stad-land-schap 't West-Vlaamse hart (najaar 2011, 250-tal).

Stelling: omgeving Roeselare moet land- en tuinbouwstreek blijven

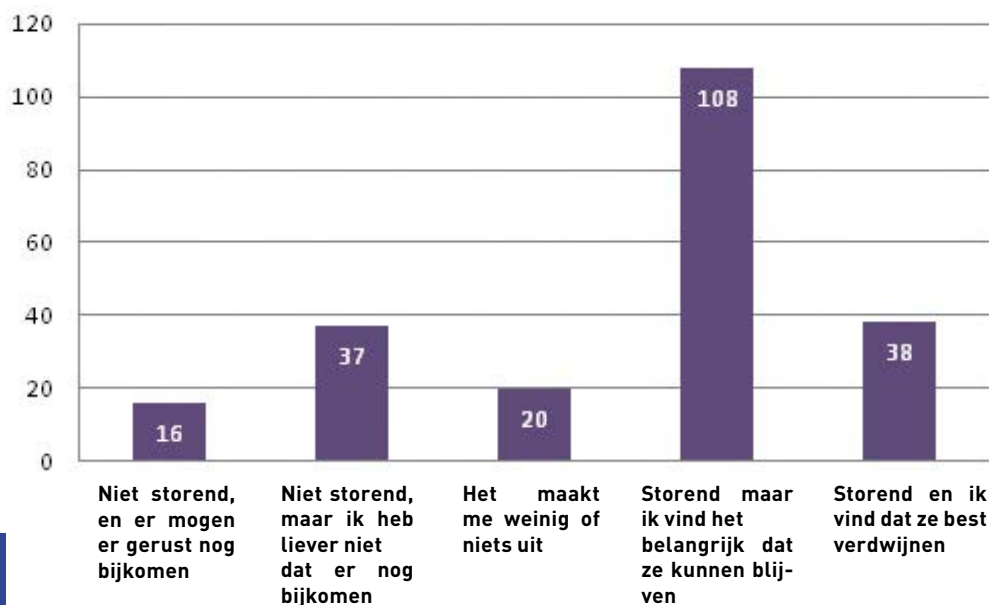

▶ figuur 1

Stelling: "Ik vind dat Roeselare en omgeving een land- en tuinbouwstreek bij uitstek moet blijven." (0 = helemaal niet akkoord => 10 = helemaal akkoord).

(internetenquête, najaar 2011)

Beoordeling grote bedrijven in het landelijk gebied

◀ figuur 2

"Wat vindt u van grote bedrijven in het landelijk gebied van Roeselare en omgeving?"

(internetenquête, najaar 2011)

Criteria voor het nieuwe landschap

Op basis van de gebiedsstudie en van de enquêtes en interviews hebben we een lijst opgemaakt van noodzakelijke criteria om een productieve regio te verzoenen met een aantrekkelijk landschap. De ontwikkelde landschapsvisies moeten dus aan deze criteria voldoen, zodat de agrovoeding zich toekomstgericht kan ontwikkelen én de streek een hoge ruimtelijke kwaliteit kent.

Deze lijst is niet volledig, maar omvat de belangrijkste criteria:

- Er is voldoende ruimte voor productie (en voor schaalvergroting) en ze is optimaal ingericht:
 - voldoende bedrijfsruimte;
 - ontsnipperde landbouw met grotere percelen dicht bij elkaar, zodat er minder tijds-, productie- en energieverlies is;
 - de inrichting voldoet aan strenge eisen inzake voedselproductie, bijv. nabuurschap van landbouw (en serres) met opgaand groen is minimaal.
- Het landelijk wegennet laat een meer gestuurde mobiliteit toe, zodat er minder sluipverkeer is, ook van zwaar verkeer, en zodat er een hogere verkeersveiligheid is, voornamelijk voor de zwakke weggebruikers. Het gebruik van functietoekenningsplannen kan hier aan bijdragen.
- Het landschap voldoet aan de stijgende vraag naar water en is klimaatbestendig(er):
 - er zijn voldoende mogelijkheden om zowel hevige neerslag als langdurige droogteperiodes op te vangen. Er zijn meer mogelijkheden om neerslagwater te bufferen, vooral stroomopwaarts, vooraleer het de stad Roeselare bereikt;
 - er is een maximale recyclage van water en een betere beschikbaarheid van (oppervlakte) water voor productie.
- Het landschap is mooier en leesbaarder:
 - gebouwen, tuinen, e.d. zijn beter geïntegreerd en minder rommelig;
 - belangrijke landschapselementen (bijv. beken) hebben een duidelijke en zichtbare functie;
 - er is een aantrekkelijke architectuur.
- Het landbouwlandschap biedt meer en veiligere recreatiemogelijkheden aan de stads- en streekbewoners, zodat grote nieuwe groendomeinen overbodig zijn. Uit de agrarische visie die de VLM in 2008 als provinciaal LEADER-project samen met de sector opstelde, blijkt dat de landbouwsector de recreatieve noden aanvaardt en erkent. De sector uitte de wens dat deze noden niet zouden ingevuld worden door nieuwe regionale groendomeinen, maar bood aan de recreanten te ontvangen in het landbouwlandschap², mits zij respect betonen voor dit landschap. Belangrijke elementen daarbij zijn:
 - aantrekkelijke regionale recreatieve assen en lokale wandelmogelijkheden;
 - de ring rond Roeselare vormt minder een barrière voor fietsers en wandelaars.

² Pauwels, F. (2008)

Twee landschapsvisies als antwoord: “Robuust” en “Accentueren”

De criteria voor het nieuwe landschap die zijn opgesomd op de vorige bladzijde, vormen het fundament om de visies gestalte te geven. Met dit fundament zijn twee verschillende visies gebouwd, die we “Robuust” en “Accentueren” genoemd hebben.

Eerst leest u in een notendop wat de twee visies inhouden. Daarna geven wij de elementen die gemeenschappelijk zijn voor beide visies, en vervolgens worden de belangrijkste verschillen tussen de visies opgelijst.

Visie 1: Robuust

De visie Robuust houdt een scheiding in tussen de productieruimte voor landbouw en de overige ruimte. Deze visie ontleent haar naam aan het feit dat de verschillende ruimten in het landschap robuust en maximaal productief of functioneel zijn. Tussen de robuuste, optimale landbouwproductieruimte met een doorgedreven schaalvergroting, liggen beperkt andere ruimten die zelf ook robuust zijn. Deze landschapselementen tussen de landbouwproductieruimten zijn beperkt in aantal, maar robuust ontwikkeld. Zij zijn maximaal functioneel voor vele gebruikers. Zij moeten weloverwogen gesitueerd worden, op strategische locaties. Door hun robuustheid kunnen zij gemakkelijk functies combineren, zoals watervoorziening, natuur en recreatie, en zijn ze efficiënt beheerbaar. Het zijn collectieve ruimten, met in vele gevallen een gemeenschappelijk gebruik en aanleg.

Visie 2: Accentueren

De visie Accentueren benadrukt de verschillende elementen in het landschap met een belangrijke functie, zoals bedrijfslocaties en beekvalleien. Hierdoor is er een grote mate van verweving. De productieruimten worden geoptimaliseerd, met veel aandacht voor een sterk begeleide aanpak op bedrijfsniveau. De verschillende onderdelen in het landschap zijn talrijker, maar minder robuust aanwezig. De ruimtelijke structuurplannen zijn vertaald op het terrein; er zijn daarbij wel meer prioriteiten gesteld.

Gemeenschappelijke basis voor de visies

Robuust en Accentueren hebben gemeenschappelijke fundamenten. De beide visies:

- vertrekken vanuit de keuzes van de huidige ruimtelijke structuurplannen;
- scheiden meer, en verweven minder dan nu het geval is in het huidige landschap;
- gaan uit van een versnelde en begeleide schaalvergroting van de agrovoeding, met een verhogen van de productiviteit, en een sterke ontsnippering van de landbouw;
- leiden tot een meer functioneel landschap, met minder/geen plaats voor minder/niet functionele ruimten. Zo worden niet-functionele trage wegen afgeschaft;
- leiden tot een leesbaarder, meer identiteitsvol landschap. Zo wordt er in beide visies gestreefd naar een aantrekkelijke architectuur van bedrijfsgebouwen, serres e.d.;
- pleiten voor beduidend meer ruimte voor multifunctionele en stroomopwaartse waterberging zodat het landschap klimaatbestendiger wordt;
- staan voor een zuinig ruimtegebruik, door:
 - meer prioriteiten te leggen = nog meer keuzes te maken;
 - maximaal in te zetten op multifunctioneel ruimtegebruik.
 - elke ruimte moet maximaal functioneel zijn;
- leiden tot een slimmere plattelandsmobiliteit, door o.a.:
 - het opwaarderen van wegen voor een betere ontsluiting van de voedingsindustrie en van de landbouw;
 - het tegengaan van sluipverkeer, vnl. van zwaar verkeer, desnoods door wegen minder toegankelijk te maken voor doorgaand of zwaar verkeer;
 - het opmaken en uitvoeren van functie(s)-toekenningsplannen voor landelijke wegen.

Verschillen tussen de visies

De visies **Robuust** en **Accentueren** hebben dezelfde basis, maar ze zijn in verschillende richtingen uitgewerkt.

Robuust

- kent een sterkere concentratie van de landschappelijke ingrepen: er zijn minder, maar sterkere ingrepen; de inrichting en het gebruik van de ruimten is collectiever. De keuze voor en ontwikkeling van een beperkt aantal, maar robuuste en maximaal multifunctionele strategische locaties is belangrijker;
- omvat een sterker doorgedreven schaalvergroting van de landbouw en de agrovoeding;
- kiest voor minder, maar grotere bufferbekkens die ook meer als spaarbekken voor irrigatie in de landbouw dienst doen;
- heeft minder recreatieve en ecologische assen. De gekozen assen zijn wel robuuster uitgewerkt;
- zal sneller bijkomende ruimte voor de voedingsindustrie creëren; deze uitbreiding zal gepaard gaan met een nieuwe multifunctionele groene sokkel in plaats van met omgevend buffergroen;
- voorziet meer collectief groen in de vorm van wijkparken in nieuwe woonverkavelingen, en heeft in het algemeen meer aandacht voor een collectieve aanpak (gebruik, inrichting en beheer van het landschap);
- legt een grotere rol weg voor de overheid in de regionale visievorming, het opzetten van samenwerkingsverbanden en in de regie van projecten voor landschapsbouw;
- beperkt de bedrijfsgebonden landschappelijke integratie tot strategische plaatsen die zichtbaar zijn vanuit belangrijke zichtassen. Deze visie zet maximaal in op een aantrekkelijke architectuur die leidt tot gebouwen die getoond mogen worden in plaats van verstopt.

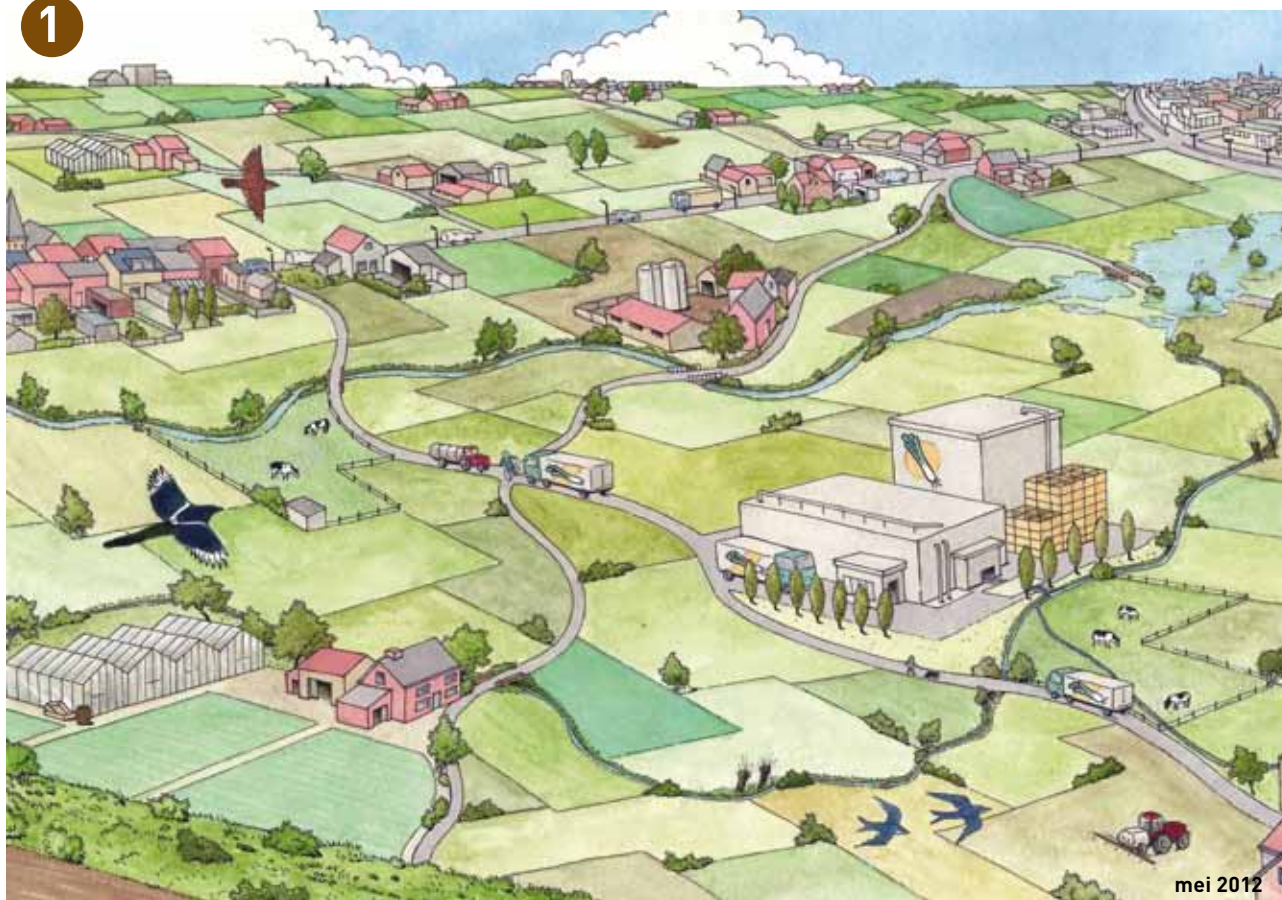
Accentueren

- kiest voor meer, maar kleinere ingrepen. Wegen bijv. worden verbeterd met kleinere ingrepen, bijv. door uitwijkstroken te voorzien;
- gaat ook voor schaalvergroting van de landbouw, maar minder doorgedreven;
- voorziet naast de primaire, ook secundaire ecologische en recreatieve assen (keuzes cfr. de ruimtelijke structuurplannen). De verweving met landbouwruimten is minder breedmazig;
- zet meer in op trage wegen, op wandelmogelijkheden vanuit dorpskernen en vanuit stadswijken;
- is meer gericht op een bedrijfsgebonden aanpak van:
 - landschappelijke integratie;
 - water- en bodembeheer (tegengaan erosie, wateropvang,...);
- geeft de overheid een belangrijke rol in een intensieve begeleiding van de bedrijfsleiders.

De volgende pagina's illustreren de bovenstaande gelijkenissen en verschillen tussen Robuust en Accentueren. Zij tonen hoe een doorgedreven toepassing van deze visies het landschap kan veranderen. Drie tekeningen verbeelden resp. de uitgangssituatie van een fictief landschap in het West-Vlaamse hart, hetzelfde landschap volgens de visie Robuust, en hetzelfde landschap volgens de visie Accentueren. De tekeningen geven aan hoe de beide landschapsvisies een antwoord bieden op verschillende typische knelpunten, zoals ze nu voorkomen in vele delen van het West-Vlaamse hart.

1

10

De landschapvisies in beeld

Deze tekeningen tonen een denkbeeldig landschap dat het huidige West-Vlaamse hart kenmerkt. Het landschap is op vereenvoudigde wijze getekend.

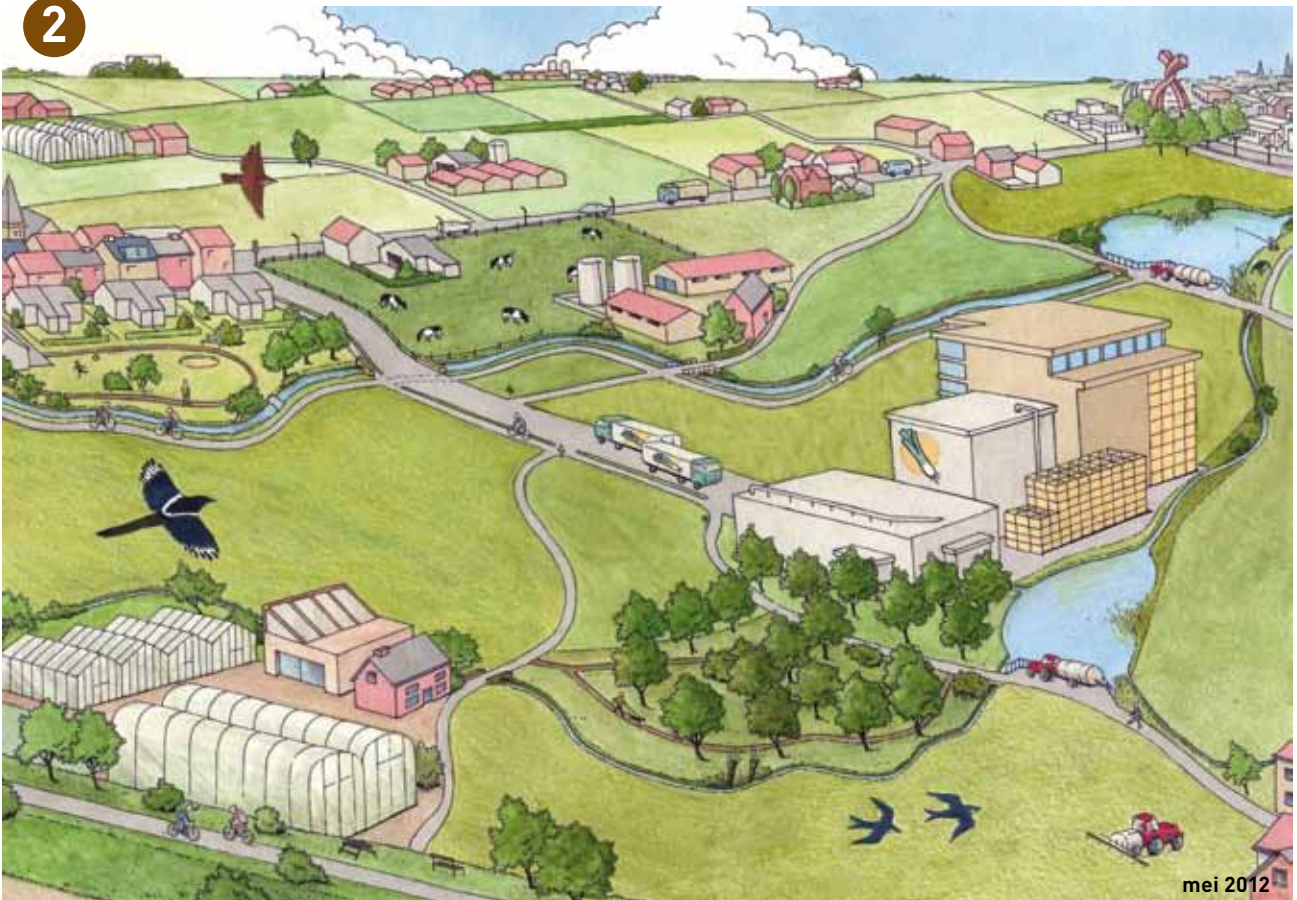
Dit fictieve landschap bevat typische elementen en knelpunten zoals ze vandaag op vele plaatsen voorkomen in de groentestreek van het West-Vlaamse hart rond Roeselare.

Hoe dit landschap zou evolueren door de twee toekomstvisies Robuust en Accentueren toe te passen, ziet u in tekening 2 Robuust en in tekening 3 Accentueren. Het landschap is telkens vereenvoudigd weergegeven.

De tekeningen tonen vele, maar niet alle elementen en knelpunten waarover de visies uitspraken doen. Een volledige beschrijving van de visies vindt u terug in het eindrapport (contact: zie colofon achteraan).

Op de volgende bladzijden worden de tekeningen toegelicht via een nummering van een aantal elementen en knelpunten. Dezelfde thema's hebben in de verschillende tekeningen hetzelfde nummer.

2

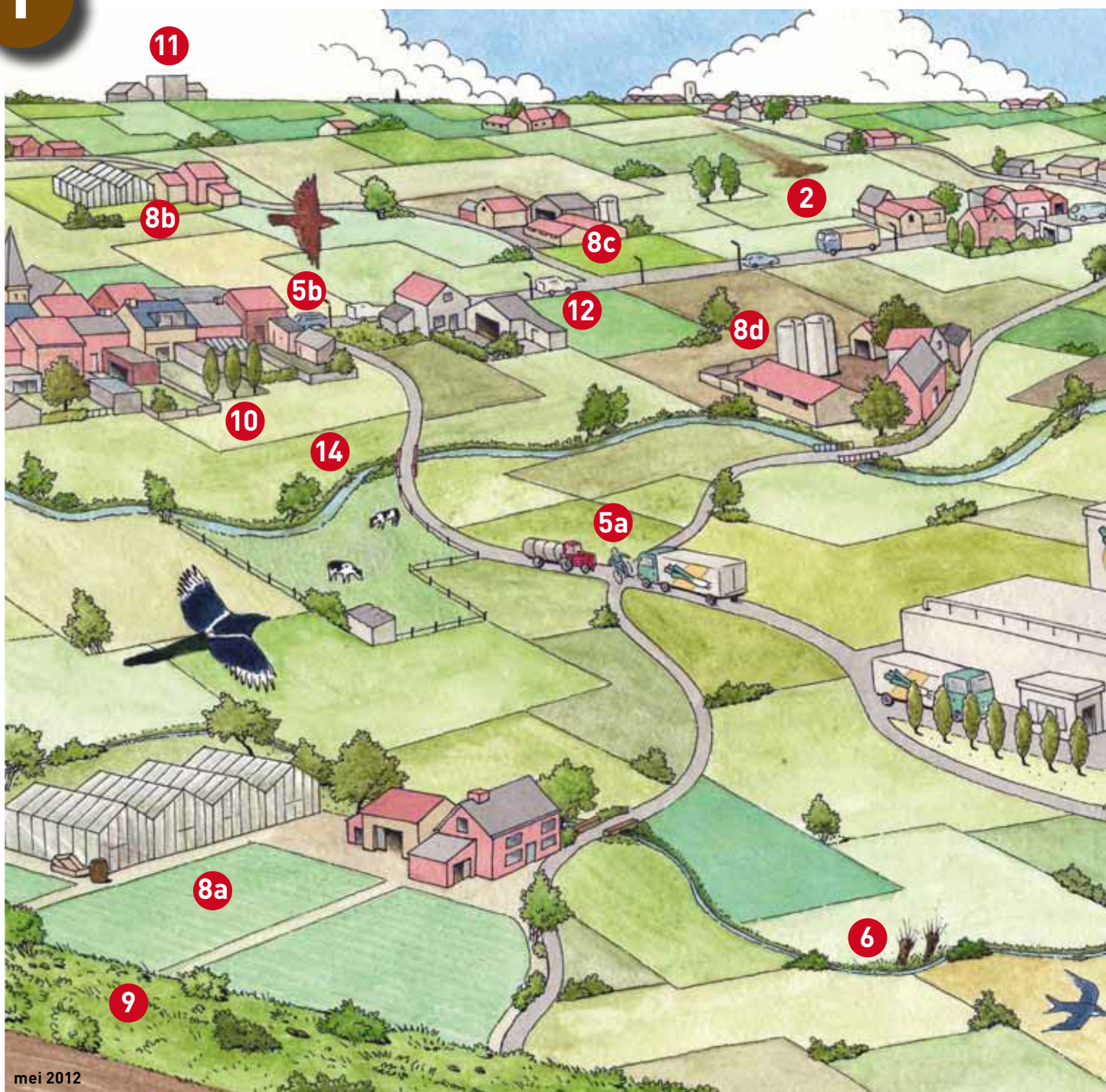
11

3

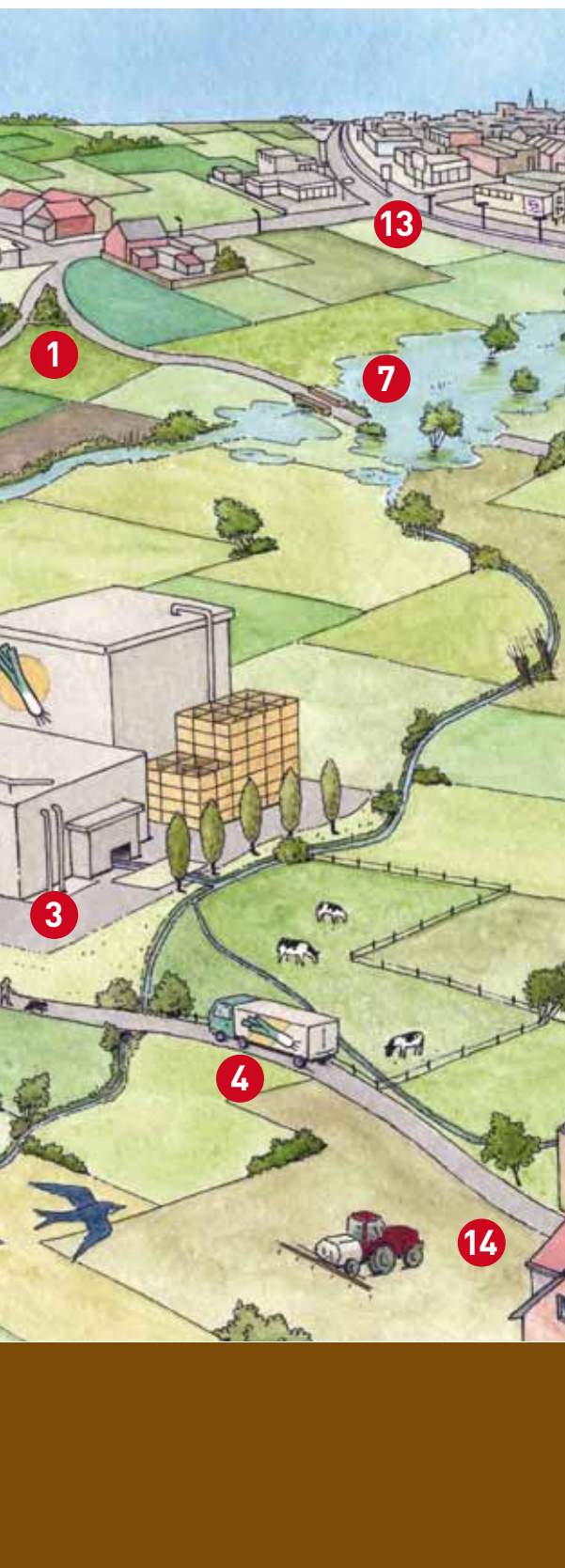
mei 2012

1 Uitgangssituatie

mei 2012

Deze tekening toont een denkbeeldig landschap dat typisch is voor het huidige West-Vlaamse hart. Dit fictieve landschap bevat typische elementen en knelpunten zoals ze op vele plaatsen voorkomen in de groentestreek van het West-Vlaamse hart rond Roeselare. Deze elementen zijn genummerd op de tekening en worden hierbij toegelicht.

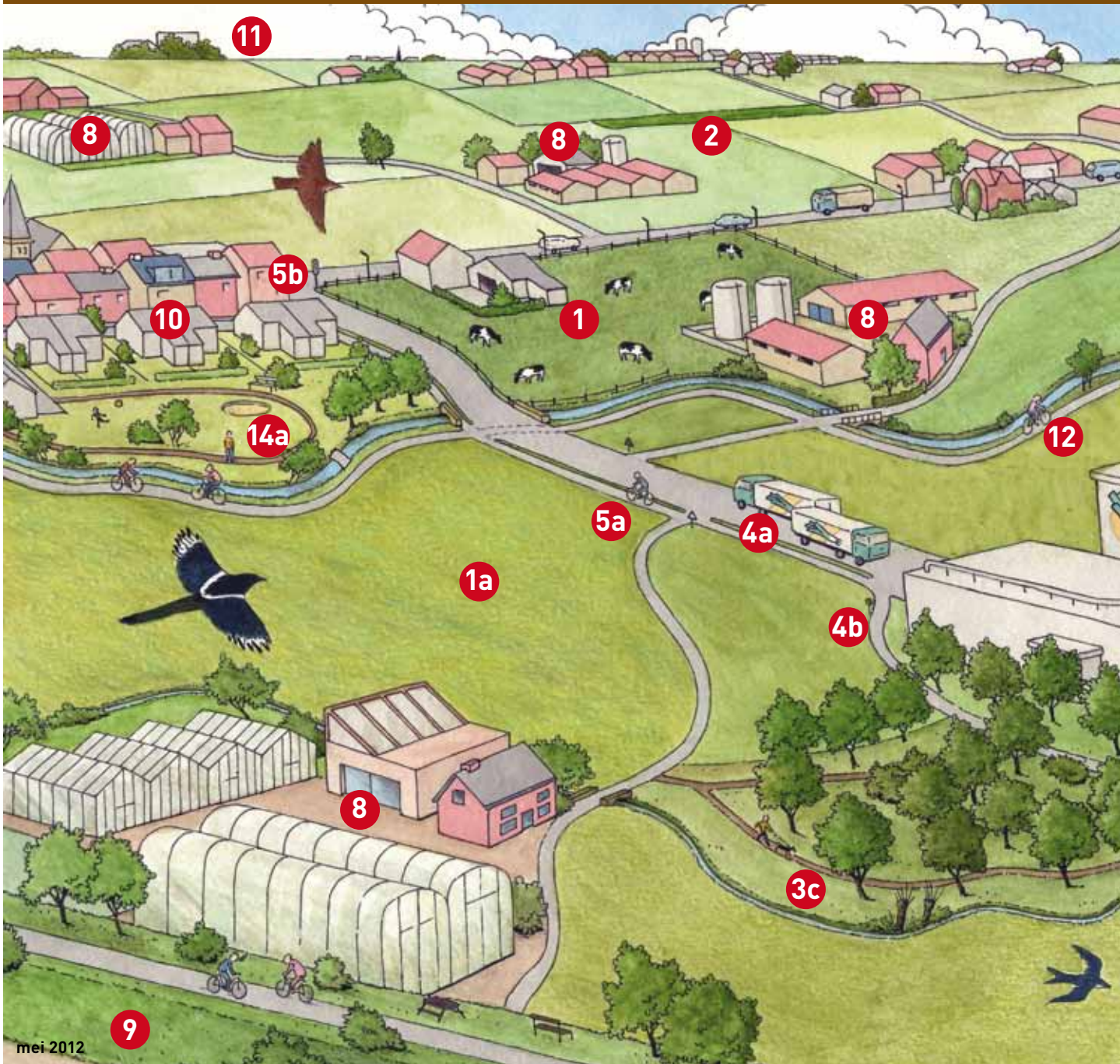

- 1 Versnipperde landbouw met relatief kleine, onregelmatig gevormde percelen, verspreid en soms ver liggend ten opzichte van het bedrijf. Met braakliggende overhoekjes en hier en daar nog verspreid groen langs de velden.
- 2 Erosie vanop de heuvelrug met modderstroom en structuurbederf van de landbouwgrond.
- 3 Voedingsbedrijf met grote impact, onaangepast en ontoereikend schermgroen. Proceswater wordt in de beek geloosd. Voedingsbedrijf wil sterk uitbreiden.
- 4 Zwaar vrachtverkeer voor het voedingsbedrijf rijdt ook op de smalle landelijke weg doorheen het dorp (aanzet rechts in beeld).
- 5 (5a) Onveilig kruispunt. Op de smalle, kronkelende wegen is er een conflict tussen het vrachtverkeer van en naar het voedingsbedrijf enerzijds en landbouwverkeer en fietsers anderzijds.
(5b) Onveilig, onaangepast kruispunt steenweg met ontsluitingsweg voedingsbedrijf.
- 6 Oeverbeplanting langs de beek is nauwelijks aanwezig en ecologisch en landschappelijk weinig waardevol.
- 7 Overstromingen in buitenwijken en ook binnen de stadsring.
- 8 8a, 8b, 8c en 8d. Landbouwbedrijven met uitbreidingswensen (serres, varkensteelt,...). Serres en andere bedrijfsgebouwen zijn min of meer geïntegreerd in het landschap.
- 9 Oude spoorwegberm als smal braak lint.
- 10 Rommelige dorpsrand. Dorp zonder park, zonder aanknopingspunten voor zachte recreatie, en zonder veilige fietsverbinding met de stadskern. Hier ligt een woonuitbreidingsgebied.
- 11 Heuvelrug met storende bebouwing.
- 12 Steenweg.
- 13 Kruising van de ring met een steenweg. Lelijke dorpsrand. Barrière/onveilig voor fietsers en wandelaars. Een recreatieve link van de binnenstad naar het landelijk gebied ontbreekt.
- 14 Dorpen zonder park.

2

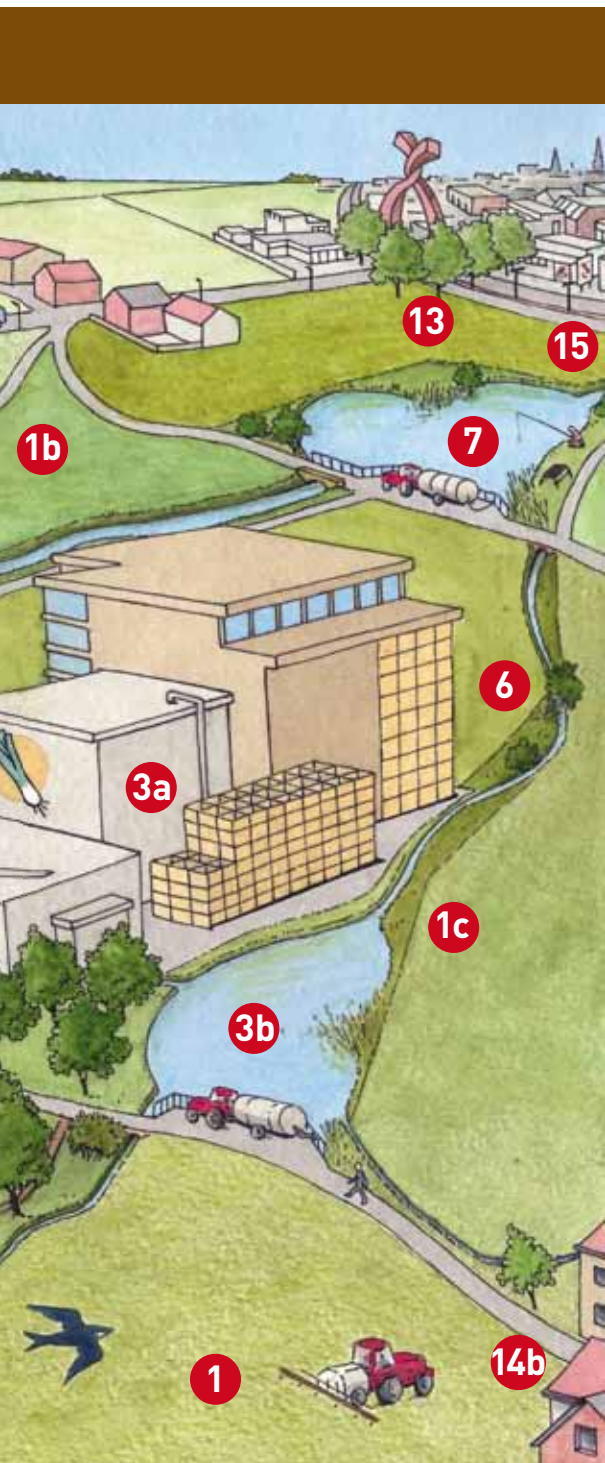
Toekomstbeeld Robuust

De tekening toont op vereenvoudigde wijze hoe het denkbeeldige landschap weergegeven door tekening 1, veranderd zou zijn door toepassing van de landschapsvisie Robuust.

mei 2012

- 1 De landbouw is ontsnipperd. Doorgedreven schaalvergroting. De productieruimte is geoptimaliseerd. Elk perceel heeft een eigen ontsluiting vanaf de openbare weg. (1a) Grote percelen. (1b) Overhoekjes en verspreide vegetatie tussen velden zijn opgeruimd. (1c) Rechte perceelsgrenzen tussen percelen en langs beken.
- 2 Erosie wordt tegengegaan door grote, collectieve grasstrook. Er is geen modderstroom meer.
- 3 (3a) Het voedingsbedrijf is sterk uitgebreid. Speciale aandacht voor bedrijfsarchitectuur. Ondoeltreffend schermgroen is verwijderd.
 (3b) Afvalwater wordt opgevangen in buffer/spaarbekken als onderdeel van de multifunctionele groene sokkel (3c).
 (3c) Al het schermgroen, ook van bedrijfsuitbreiding, is geclusterd in één groene sokkel als tegengewicht van de bedrijfsgebouwen. Schermgroen en bekken (3b) vormen een multifunctionele ruimte: bufferend, recreatief als dorpsparkje (aanzet dorp rechts), hydrologisch als spaarbekken voor landbouw, ecologisch in de beekvallei.

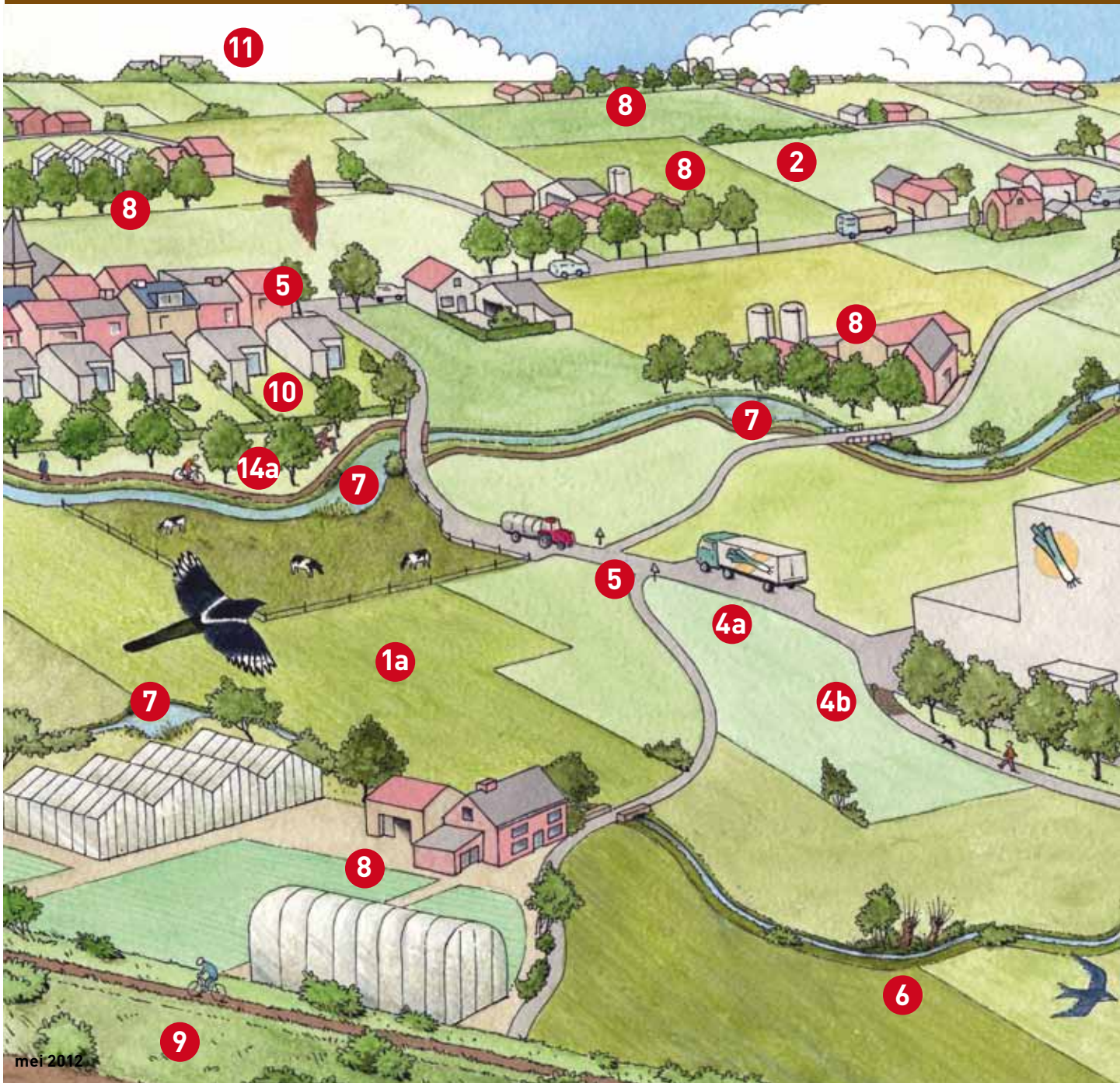

- 4 (4a) Veilige, brede, efficiënte ontsluiting(sweg) voor vrachtkverkeer van en naar het voedingsbedrijf, met gescheiden fietspad.
(4b) De weg naar het dorp (aanzet rechts) is "uitgezonderd plaatselijk verkeer" zodat het sluipverkeer sterk vermindert is.
- 5 (5a) Veiliger kruispunten met duidelijke hiërarchie tussen de wegen en het beveiligd kruispunt met steenweg (5b).
- 6 De natuurverbindende functie van de beek wordt versterkt door bufferstroken en ecologische stapstenen.
- 7 Een buffer/spaarbekken verhindert overstromingen buiten en binnen stad. Het heeft ook een landschappelijke, recreatieve en ecologische functie.
- 8 Landbouwbedrijven zijn uitgebreid. Schaalvergroting. De bedrijfsarchitectuur is verzorgd, zodat schermgroen slechts beperkt nodig is.
- 9 De oude spoorwegberm als robuuste, bovenlokale recreatieve en ecologische as.
- 10 Woonuitbreiding is gerealiseerd met veel collectief groen als dorpspark (14) langs de recreatieve as (beek). Mooie dorpsrand.
- 11 Storende bebouwing op de heuvelrug is geïntegreerd.
- 12 Beek met bovenlokale, recreatieve as, ook als veilige functionele fietsverbinding dorp–stad. Er zijn recreatieve rustpunten op de as met meerdere functies: (7) en (14).
- 13 Landschappelijk baken als "stadspoort". Zie ook (15) en (12).
- 14 (14a) Dorp met park: zie (10).
(14b) Dorp met parkje (3c) en minder sluipverkeer.
- 15 Buiten beeld: fietsers en wandelaars kunnen de ring veilig oversteken en zo de verbinding maken tussen de stad en het landelijk gebied. Zie ook (12).

3

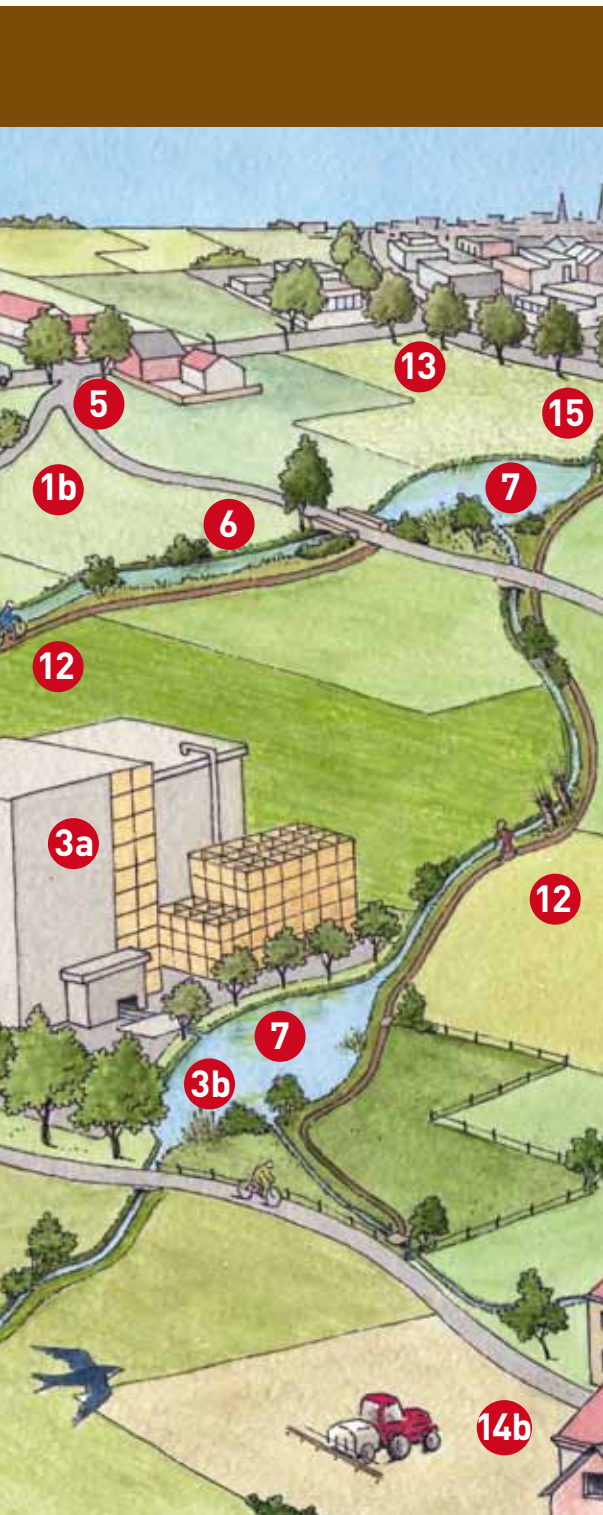
Toekomstbeeld Accentueren

De tekening toont op vereenvoudigde wijze hoe het denkbeeldige landschap weergegeven door tekening 1, veranderd zou zijn door toepassing van de landschapsvisie Accentueren.

16

- 1** De landbouw is ontsnipperd. Betere productieruimte. Elk perceel heeft een eigen ontsluiting vanaf de openbare weg. (1a) Percelen zijn samengevoegd tot grotere gehelen. (1b) Overhoekjes en verspreide vegetatie tussen de velden zijn opgeruimd.
- 2** Erosie wordt tegengegaan door een op vrijwillige basis aangeplante houtkant. Er is geen modderstroom meer.
- 3** (3a) Het voedingsbedrijf is uitgebreid. Er is speciale aandacht besteed aan de bedrijfsarchitectuur. We zien aangepast schermgroen.
(3b) Afvalwater wordt opgevangen in een multifunctioneel bufferbekken. Het is een ecologische stapsteen op de natuurverbindende beek en heeft een landschappelijk-recreatieve functie.

- 4** (4a) Ontsluiting(sweg) voor het voedingsbedrijf met uitwijkstroken.
(4b) De weg naar het dorp (aanzet rechts) is "uitgezonderd plaatselijk verkeer" en heeft een rammelstrook zodat sluijpvverkeer sterk verminderd is.
- 5** Veiliger kruispunten met een duidelijke hiërarchie tussen de wegen.
- 6** De natuurverbindende functie van beken is sterker door bufferstroken en ecologische stapstenen.
- 7** Een snoer van kleinere bufferbekkens verhindert overstromingen buiten en binnen de stad. Ze hebben ook een landschappelijke, ecologische en soms recreatieve functie.
- 8** De landbouwbedrijven zijn uitgebreid. Schaalvergroting. Er is aandacht besteed aan de bedrijfsarchitectuur. We zien schermgroen op strategische plaatsen.
- 9** De oude spoorwegberm als bovenlokale recreatieve en ecologische as.
- 10** Woonuitbreiding is gerealiseerd. Er is beperkt collectief groen langs de beek als recreatieve as en als afwerking van de dorpsrand.
- 11** Storende bebouwing op de heuvelrug is geïntegreerd.
- 12** Bekken met een wandel- of fietspad op bufferstroken: wandellussen vanuit dorp of stad, recreatieve assen.
- 13** De ringweg en de stadsrand zijn landschappelijk geïntegreerd. Zie ook (15) en (12).
- 14** (14a) Randafwerking van het dorp met recreatieve functie: zie ook (10).
(14b) Dorp met aangename wandelmogelijkheden en minder sluijpvverkeer.
- 15** Buiten beeld: fietsers en wandelaars kunnen de ring veilig oversteken en zo de verbinding maken tussen de stad en het landelijk gebied. Zie ook (12).

Hefbomen voor een nieuw landschap in het West-Vlaamse hart

18

De landschapsvisies Robuust en Accentueren zijn toegepast op een groot deel van het West-Vlaamse hart en op een deel van de gemeente Poperinge. Deze oefening resulteerde in discussiekaarten die u terugvindt in het eindrapport (contact: zie colofon achteraan). De kaarten tonen bijv. langs welke beken recreatieve assen gewenst zijn, waar er water kan gebufferd worden, waar op de Roeselaarse ring landschapsbakens als poorten kunnen liggen, enz. Wij baseerden ons hiervoor grotendeels op bestaande beleidskeuzes van het provinciaal ruimtelijke beleid en van de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen. De visies verbeelden dus een mogelijke manier waarop het beleid kan toegepast worden om een sterke agrovoeding te verzoenen met een goede ruimtelijke kwaliteit.

Deze opdracht kan slechts slagen indien voldaan wordt aan een aantal voorwaarden. Enerzijds moet er een sterke regionale visie bestaan die de actoren en gebruikers van het landschap een duidelijk perspectief biedt. Prioriteiten leggen, ook ruimtelijk, is daarbij essentieel. Anderzijds moeten er voldoende instrumenten ingezet worden. Een mix van creatief ingezette instrumenten zal nodig zijn. Het spreiden van lusten en lasten, voldoende grondmobiliteit, het vinden en tonen van “win-win’s”,.... zijn cruciaal. Ook een sterke regionale samenwerking tussen overheden is belangrijk, maar ook tussen diverse actoren, zoals tussen bedrijfsleiders of tussen naburige landbouwers, en over verschillende sectoren heen, tussen overheden, bedrijven en burgers. Zo kunnen knelpunten geïntegreerd worden opgelost. Een interessante piste bestaat erin al dan niet verplichte landschappelijke ingrepen, bijv. voor groen- en waterbuffering, deels te verplaatsen van de bedrijfslocatie naar een nabij gelegen strategische landschapslocatie, zoals een beekvallei.

Tegelijk met het bevorderen van de regionale samenwerking en visievorming en met het verbeteren van de instrumenten, dienen er pilootprojecten opgezet te worden die effectief in het landschap ingrijpen.

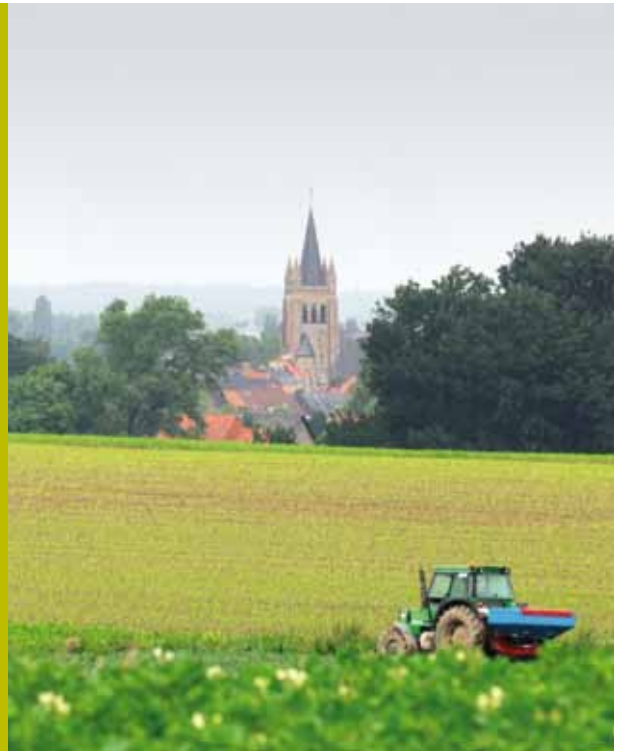

Tot slot

Deze landschapsvisies omvatten discussievoorstellen voor ingrepen in het landschap en over het ruimtelijk beleid. Om een sterke en duurzame agrovoeding te verzoenen met een maximale ruimtelijke kwaliteit in het West-Vlaamse hart, spelen uiteraard ook veel andere factoren een belangrijke rol: de wereldmarkten, beschikbare technologieën en arbeidskrachten, het gemeenschappelijk landbouwbeleid, bestuurskracht, enz.

Daarnaast is het belangrijk dat alle bedrijfsleiders en streekbewoners vanuit een fierheid voor eigen streek en product tot een algemeen kwaliteitsbewustzijn komen. Wederzijds respect tussen de verschillende gebruikers van het landschap is belangrijk. Naarmate de omgevingskwaliteit verbetert wordt, groeit ook het respect.

Wij hopen dat deze landschapsvisies bijdragen tot een verdere en duurzame bloei van 't West-Vlaamse hart.

Agrovoeding en omgevingskwaliteit

Welke toekomst voor ons landschap?

Thought 4 Food

Deze brochure is opgemaakt in het kader van het EFRO-project Thought 4 Food (T4F), deelproject opmaak landschapsvisies (VLM). Dit deelproject resulteerde ook in een uitgebreid eindrapport, waarin beide visies zijn toegepast en vertaald in discussiekaarten voor een deel van het Roeselaarse en een gebied rond de stad Poperinge.

Het project Thought 4 Food liep van 1 maart 2010 tot 31 mei 2012 en was een initiatief van de provincie West-Vlaanderen, KATHO en Vlaamse Landmaatschappij. T4F had als doel de agro- en voedingssector te ondersteunen. De andere deelprojecten van T4F waren: Innovatie, Spin-offs in de voedingsindustrie, Cleantech in de land- en tuinbouw, Kennis- en expertisecluster, Arbeidsmarkt en opleiding. Het project ondersteunde ook de oprichting van het Vlaams Huis van de Voeding, **MUMMM** .
VLAAMS HUIS VAN DE VOEDING

Meer info:

www.vlm.be

<http://www.westvlaamsehart.be/>

Redactie en projectleider T4F-luik landschap: frans.pauwels@vlm.be

Vlaamse Landmaatschappij Regio West

Oost- en West-Vlaanderen

Vestiging Brugge, Velodroomstraat 28, 8200 Brugge

Illustraties: Jacques Debroux, © VLM

Foto's en luchtfoto's: © VLM 2012, Olivier Dochy (pag. 3, 18-19) en

beeldenbank 't West-Vlaamse hart (pag. 1,6,9-10,17 en pag. 5 Koen Cornelus)

Met steun van

met steun van het Agentschap Ondernemen